

ΣΤΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΠΑΦΟΥ
ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ
ΕΝΩΠΙΟΝ: Κ. Χ" Αθανασίου-Σιαμπάνη, Δ.

Αρ. Υπόθεσης: 15/2010

Μεταξύ

.....

Αιτητή

- και -

.....

Καθ' ης η Αίτηση

Ημερομηνία: 18 Ιανουαρίου 2021

Εμφανίσεις:

Για Αιτητή στην Εναρκτήρια Αίτηση/

Καθ' ου η Αίτηση στην Ανταπαίτηση : κα Λ. Θεοφάνους

Για Καθ' ης η Αίτηση στην Εναρκτήρια Αίτηση/

Αιτήτριας στην Ανταπαίτηση : κα. Ι. Παπαμιλιτιάδους με κα Δ. Σεργίδη

Α Π Ο Φ Α Σ Η

[...]

Όσον αφορά τις δωρεές μεταξύ συζύγων και αυτό σε σχέση με τη δωρεά που έκανε ο Αιτητής στη σύζυγο του κατά το 2000, η σύγχρονη άποψη που φαίνεται να επικρατεί είναι ότι υπολογίζονται στην επαύξηση της περιουσίας του άλλου συζύγου. Δηλαδή ο δωρητής σύζυγος μπορεί να διεκδικήσει τις δωρεές που έκανε στον άλλο σύζυγο, ως μέρος της συνεισφοράς του.

Παραπέμπω στο σύγγραμμα του **Αρεοπανίτη Βασίλη Βαθρακοκοίλη** **Ερμηνεία Νομολογίας Αστικού Κώδικα τόμος Ε Οικογενειακό Δίκαιο έκδοσης 2004**, σελ. 331 όπου στην παράγραφο 16 υπό τον τίτλο «δωρεές μεταξύ συζύγων» αναφέρονται τα ακόλουθα:

« Οι δωρεές όπως προαναφέρθηκε αρ. 15 δεν υπολογίζονται κατά την Α.Κ. 1400 παρ. 3 στην περιουσιακή αύξηση. Από τη λεκτική διατύπωση της διάταξης (παρ. 3) προκύπτει ότι δεν γίνεται διάκριση για το μη συνυπολογισμό των δωρεών στην αύξηση της περιουσίας των συζύγων, δηλαδή αν προέρχεται από τρίτο ή από τον άλλο σύζυγο.

Η εφαρμογή όμως της διάταξης και στην περίπτωση δωρεά από σύζυγο είναι επιζήμια για το δωρητή σύζυγο, που όχι μόνο στερείται την αξία της δωρεάς, αλλά και δεν έχει καμία ωφέλεια από την αύξηση της περιουσίας του δωρεοδόχου συζύγου που αυτός προκάλεσε με τη δωρεά του. Η αρχή της ισότητας που εισάγει ο νέος νόμος για τους συζύγους και το περί δικαίου αίσθημα, επιβάλλει συσταλτική ερμηνεία της διάταξης για τον περιορισμό του αποκλεισμού μόνο των δωρεών που προέρχονται από τρίτους, γιατί ασφαλώς ο νομοθέτης εκφράστηκε ευρύτερα από τη βούληση του. Κατ' άλλη άποψη η συσταλτική ερμηνεία είναι αποκρουστέα και στην περιουσιακή αύξηση δεν υπολογίζονται οι δωρεές του άλλου συζύγου, γιατί αλλιώς θα ανατρεπόταν ο κανόνας της Α.Κ.512. Όμως η διάταξη της Α.Κ.512 η της οποίας ρύθμισης δεν είναι αναμφίβολα ορθή, διαφοροποιείται ως προς το θέμα στο οποίο αναφέρεται η Α.Κ. 1400 και συνεπώς δεν μπορεί να γίνεται καταστρατήγηση της

από την τελευταία. Εξάλλου το επιχείρημα ότι η ratio της Α.Κ.1400 αποκλείει την ανατροπή των δωρεών μεταξύ συζύγων λόγω της πρόθεσης αποξένωσης από την αναζήτηση, δεν ευσταθεί γιατί η πρόθεση μη αναζήτησης είναι χρονικά οριοθετημένη με τη διάρκεια του γάμου αφού τελεί «υπό τη σιωπηρά εξυπακουόμενη διαλυτική αίρεση της μη λύσης του γάμου» παρεκτός του ότι η χρησιμοποίηση στην ΑΚ 1400 για «συμβολή με οποιονδήποτε τρόπο» στην επαύξηση της περιουσίας, που τέτοιο συνιστά και η δωρεά, υποδηλώνει σαφώς την ένταξη και της δωρεάς μεταξύ συζύγων στην επαύξηση της περιουσίας του άλλου συζύγου.»

Η έμφαση είναι δική μου.

Στην απόφαση του **Αρείου Πάγου αρ. απόφασης 1669/2013** κρίθηκε επίσης ότι συνυπολογίζονται στα αποκτήματα και οι δωρεές του ενός συζύγου προς τον άλλο έστω και αν δεν συντρέχει λόγος ανάκλησης τους για αχαριστία, ακόμα και αν πρόκειται για δωρεές οι οποίες έγιναν από ιδιαίτερο ηθικό καθήκον ή από λόγους ευπρέπειας, κατά συστατική ερμηνεία του άρθρου 1400 παρ. 3 Α.Κ

Παραπέμπω σε σχετικό απόσπασμα από την εν λόγω απόφαση το οποίο αναφέρεται στο άρθρο 1400 του Α.Κ. και τις δωρεές:

«Στην αύξηση της περιουσίας των συζύγων δεν υπολογίζεται ότι αυτοί απέκτησαν από δωρεά κληρονομιά ή κληροδοσία ή με διάθεση των αποκτημάτων από αυτές τις αιτίες. Ως δωρεές κατά την έννοια της διάταξης αυτής, πρέπει να νοηθούν μόνο εκείνες που έγιναν από τρίτους. Δεν εντάσσονται δηλαδή στις πιο πάνω δωρεές οι δωρεές εκείνες που έγιναν από τον ένα σύζυγο προς τον άλλο γιατί η θέληση του νομοθέτη δεν ήταν σε περίπτωση λύσης του γάμου ή τριετούς (ήδη διετούς) διάστασης να αποβεί αυτός αιτία πλουτισμού του ενός συζύγου σε βάρος της περιουσίας του άλλου αφού και οι δύο σύζυγοι έχουν περιουσιακή αυτοτέλεια και συνεισφέρουν ανάλογα με τις δυνάμεις τους για τις ανάγκες της οικογένειας. Έτσι οι δωρεές του ενός συζύγου προς τον άλλο

επαυξάνουν την περιουσία του δωρεοδόχου με τη συμβολή του δωρητή, ο οποίος δικαιούται να απαιτήσει την απόδοση τους, έστω και αν δεν συντρέχει λόγος ανάκλησης τους για αχαριστία, ακόμα και να πρόκειται για δωρεές οι οποίες έγιναν από ιδιαίτερο ηθικό καθήκον ή για λόγους ευπρέπειας (512 Α.Κ.) διότι η διάταξη του άρθρου 1400 Α.Κ. είναι σε σχέση με τη διάταξη του άρθρου 512 του ίδιου Κώδικα ειδικότερα και άρα υπερισχύει εκείνης. Ακόμη διότι και όταν η μεταξύ συζύγων δωρεά γίνεται από ιδιαίτερο ηθικό καθήκον ή από λόγους ευπρέπειας, τελεί σιωπηρά υπό τη διαλυτική αίρεση της μη λύσης του γάμου. **Συνεπώς με συστατική ερμηνεία του άρθρου 1400 παρ.3 ΑΚ επιβάλλεται να γίνει δεκτό ότι στην τελική περιουσία του υπόχρεου συνυπολογίζονται και όσα αυτός απέκτησε με δωρεά του δικαιοδόχου συζύγου.**

Στην προκειμένη περίπτωση το Εφετείο αφού συνεκδίκασε τις αντίθετες εφέσεις των διαδίκων κατά της οριστικής απόφασης 45/2010 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Σύρου, με την οποία έγιναν εν μέρει δεκτές οι αντίθετες αγωγές αυτών, οι οποίες αναφέρονταν σε αντίθετες αξιώσεις συμμετοχής στην κληθείσα από τον καθένα από αυτούς περιουσία κατά τη διάρκεια του γάμου τους που λύθηκε αμετάκλητα στις 22/7/2008 απέρριψε μετά την εξαφάνιση της πρωτόδικης απόφασης την αγωγή του αναιρεσειόντος, ως αόριστη, δέχθηκε, ως ουσιαστική βάσιμη ως εν μέρει την αγωγή της αναιρεσίβλητης και επιδίκασε σε αυτήν ως συμμετοχή της στα αποκτήματα του αναιρεσειόντος το ποσό των 51.333 ευρώ, που αντιστοιχεί στο τεκμαιρόμενο κατά το άρθρο 1400 παρ. 1 εδ. β ΑΚ ποσοστό του 1/3.

Για να καταλήξει στο αποτέλεσμα αυτό το Εφετείο δέχθηκε με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, όπως προκύπτει από την επισκόπηση η του περιεχομένου της ότι η περιουσία του αναιρεσειόντος, κατά τη διάρκεια του γάμου του με την αναιρεσίβλητη ο οποίος τελέστηκε στις 2/1/1997 και λύθηκε αμετάκλητα στις 22/7/2008 αυξήθηκε και με την απόκτηση κατά κυριότητα του ½ του εξ αδιαίρετου του περιγραφόμενου σ' αυτή ακινήτου το οποίο του

δώρισε η αναιρεσίβλητη σύζυγος του με το δωρητήριο συμβόλαιο 22.5.1997 της συμβολαιογράφου της Πάρου Ε.Τ που μεταγράφηκε νόμιμα, διατυπώνοντας τη σκέψη ότι κατά την έννοια του άρθρου 1400 Α.Κ στην περίπτωση προβολής εκ μέρους του ενός συζύγου αξίωσης συμμετοχής στα αποκτήματα του άλλου συζύγου οι δωρεές του ενός συζύγου προς τον άλλο σύζυγο αυξάνουν την περιουσία του δωρεοδόχου με τη συμβολή του δωρητή και συνυπολογίζονται στην τελική περιουσία του δωρεοδόχου συζύγου για τον προσδιορισμό της υποχρέωσης του προς απόδοση στο δικαιούχο του μέρους της αύξησης της περιουσίας του, που επήλθε με τη η συμβολή του τελευταίου. Έτσι που έκρινε το Εφετείο ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε σύμφωνα με την προεκτεθείσα νομική σκέψη τον πρώτο λόγο αναίρεσης, με τον οποίο προβάλλει την αιτίαση ότι το Εφετείο υπέπεσε στην πλημμέλεια του άρθρου 559 αριθ. 1 ΚΠολΔ διότι ερμηνεύοντας και εφαρμόζοντας εσφαλμένα το άρθρο 1400 ΑΚ υπολόγισε ότι προσαυξήθηκε η περιουσία του και με τη πιο πάνω δωρεά της αναιρεσίβλητης συζύγου του, είναι αβάσιμα.

Η έμφαση είναι δική μου.

Η Καθηγήτρια **Έφη Κουνουγέρη Μανωλεδάκη** στο σύγγραμμα της **Οικογενειακό Δίκαιο 2003 Τόμος Ι Τρίτη έκδοση**, αναλύοντας την παράγραφο 3 του άρθρου 1400 του Α.Κ με ανάλογες με αυτές του δικού μας νόμου πρόνοιες και τις απόψεις που επικρατούν αναφέρει στη σελ. 257 τα ακόλουθα:

*Όμως πέρα από το ότι όταν ο ένα σύζυγος δωρίζει κάτι στον άλλο ασφαλώς το κάνει πιστεύοντας στη διάρκεια του γάμου εφόσον στο άρθρο 1400 γίνεται λόγος για «**συμβολή με οποιονδήποτε τρόπο**» στην **επαύξηση της περιουσίας του άλλου συζύγου και ένα τέτοιος τρόπος είναι και η δωρεά, είναι αμφίβολο αν θα πρέπει να αποστεί κανείς από το γράμμα του νόμου και να περιορίσει το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1400 σε βάρος του δικαιούχου εξαιρώντας τις δωρεές των συζύγων, ιδίως μάλιστα όταν αυτό θα ήταν σε πολλές περιπτώσεις φανερά άδικο: Έτσι είναι άδικο λ.χ. μια γυναίκα που είχε στις αρχές του γάμου της οικονομική άνεση και χάρισε στο σύζυγο της ένα αξιόλογο περιουσιακό στοιχείο να αποκλείεται από την αναζήτηση του στοιχείου αυτού***

μετά το διαζύγιο, από τον πλούσιο ήδη άνδρα της και ενώ η ίδια έχει χάσει στο μεταξύ την υπόλοιπη περιουσία της και έχει φτωχύνει.

Σκοπιμότερη είναι επομένως η δεύτερη άποψη κατά την οποία επιβάλλεται η συστατική ερμηνεία της τελευταίας παραγράφου του άρθρου 1400 ώστε να μπορούν να αναζητούνται οι δωρεές μεταξύ συζύγων ως κατεξοχήν μάλιστα περιπτώσεις συμβολής τους, και να αποκλείεται η αναζήτηση μόνο των δωρεών των τρίτων. Υπέρ της τελευταίας αυτής άποψης συνηγορεί εξάλλου και η παρατήρηση ότι και ως κληρονομιά η κληροδοσία κατά το άρθρο 1400 παρ.3 εννοείται αυτή που προέρχεται από τρίτους, έτσι ώστε όταν ο νομοθέτης αναφέρεται **στις δωρεές εννοεί προφανώς και πάλι αυτές που γίνονται από τρίτους και όχι από τον άλλο σύζυγο, που ασφαλώς συμβάλλει με τη δωρεά του στην αύξηση της περιουσία του συζύγου- δωρεοδόχου.**

Η έμφαση είναι δική μου.

Περαιτέρω το άρθρο 16 του δικού μας Νόμου προνοεί για τις Δωρεές μεταξύ συζύγων τα ακόλουθα:

«16. Το Δικαστήριο κατά την εκδίκαση αγωγής του ενός από τους συζύγους κατά του άλλου δυνάμει του άρθρου 14, θα λαμβάνει υπόψη κατά την επιδίκαση του ποσού το οποίο τυχόν ο ενάγων σύζυγος δικαιούται και την αξία των περιουσιακών στοιχείων τα οποία ο εναγόμενος σύζυγος δώρισε κατά τη διάρκεια του γάμου στον ενάγοντα.»

Το άρθρο αυτό αναλύθηκε στην υπόθεση **Παπαϊωάννου. ν. Παπαϊωάννου** (2000) 1 Α.Α.Δ.656. Αποφασίστηκε ότι με βάση το άρθρο 16 η αξία της περιουσίας που ο δικαιούχος σύζυγος έλαβε ως δωρεά από το σύζυγο αφαιρείται από οποιοδήποτε ποσό βρεθεί ότι δικαιούται ο δικαιούχος σύζυγος με βάση την αξίωση του για συμμετοχή στην περιουσία.

[...]

Εφαρμόζοντας τις αρχές που αναλύθηκαν στη Νομική Πτυχή (ανωτέρω) προκύπτει ότι η δωρεά του ½ του ακινήτου αποτελεί από μια από τις μορφές συμβολής στην αύξηση της περιουσία του έτερου συζύγου. Καταλήγω λοιπόν ότι η περιουσία της Καθ' ης η Αίτηση αυξήθηκε με τη μεταβίβαση του ½ μεριδίου του επίδικου ακινήτου δια δωρεάς, στο οποίο η Καθ' ης η Αίτηση, δεν είχε καμία συμβολή.

[...]

(Υπ.)

Κ. Χ" Αθανασίου Σιαμάνη, Δ.

Πιστό αντίγραφο
Πρωτοκολλητής